

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КАНАДОЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

**ВОДОП'ЯНОВА ЄВГЕНІЯ
ОЛЕГІВНА**, *магістрант
кафедри міжнародних
економічних відносин,
Запорізький національний
технічний університет,
м.Запоріжжя*

Актуальність досліджуваної теми зумовлена поглибленням співробітництва між Канадою й Україною з огляду на визначальну роль підписання угоди про вільну торгівлю між країнами в розвитку економіки України. Предметом дослідження є теоретико-методологічні та прикладні аспекти розвитку інтеграційних процесів, історичного аналізу та еволюції становлення дипломатичних відносин держав.

Мета – виокремлення перспектив розвитку торговельно-економічних відносин між Україною та Канадою задля розробки прогресивної моделі співробітництва. Базовими принципами дослідження виступають історичний, системний та порівняльний методи, використані інституціональний та структурно-функціональний підходи.

Наукова значущість роботи полягає в дослідженні процесу економічного співробітництва держав та реалізації спільних проєктів з урахуванням особливостей розвитку економічної політики в Україні. Як висновок наводяться шляхи розвитку торговельно-економічних відносин між Україною та Канадою із впровадженням актуальних пропозицій щодо змін. На практиці це сприятиме модернізації української економіки, яка б відкрила нові можливості для здійснення міжнародної економічної діяльності та поглиблення співробітництва, а також створила б умови для імплементації новітніх технологій та взаємодію в межах єдиного світового господарства.

Ключові слова: *угода про зону вільної торгівлі (ЗВТ), експортно-імпортна стратегія, торговельно-економічне співробітництво, глобалізація, глобальна торговельна інтеграція*

**ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ
МЕЖДУ УКРАИНОЙ И КАНАДОЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ**

Актуальность исследуемой темы обусловлена углублением сотрудничества между Канадой и Украиной, учитывая определяющую роль подписания соглашения о свободной торговле между странами в развитии экономики Украины. Предметом исследования являются теоретико-методологические и прикладные аспекты развития интеграционных процессов, исторического анализа и эволюции становления дипломатических отношений государств.

**ВОДОП'ЯНОВА
ЄВГЕНІЯ ОЛЕГОВНА**,
*магістрант кафедри
міжнародних
економічних відносин,
Запорізький національний
технічний університет,
г.Запоріжжя*

Цель – выделение перспектив развития торгово-экономических отношений между Украиной и Канадой для разработки прогрессивной модели сотрудничества. Базовыми принципами исследования выступают исторический, системный и сравнительный методы, использованные институциональный и структурно-функциональный подходы.

Научная значимость работы заключается в исследовании процесса экономического сотрудничества государств и реализации совместных проектов с учетом особенностей развития экономической политики в Украине. Как вывод приводятся пути развития торгово-экономических отношений между Украиной и Канадой с внедрением актуальных предложений по изменениям. На практике это будет способствовать модернизации украинской экономики, которая открыла новые возможности для осуществления международной экономической деятельности и углубления сотрудничества, а также создала условия для имплементации новейших технологий и взаимодействия в рамках единого мирового хозяйства.

Ключевые слова: соглашение о зоне свободной торговли (ЗСТ), экспортно-импортная стратегия, торгово-экономическое сотрудничество, глобализация, глобальная торговая интеграция.

PERSPECTIVES OF DEVELOPMENT OF TRADE AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND CANADA ON THE MODERN STAGE

**YEVGENIYA
VODOPYANOVA**, *Master in
International Economic
Relations, Zaporizhzhia
National Technical University,
Zaporizhzhia, Ukraine*

Purpose. The paper purpose is to study the relevance of the deepening of cooperation between Canada and Ukraine, given the decisive role of the signing of a free trade agreement between countries in the development of the economy of Ukraine.

Design/methodology/approach. The basic principles of the research are the historical, systemic and comparative methods used by the institutional and structural-functional approaches.

Findings. The subject of research is the theoretical, methodological and applied aspects of the development of integration processes, historical analysis and the evolution of the formation of diplomatic relations between countries.

Research limitations/implications. The scientific significance of the work lies in the study of the process of economic cooperation between states and the implementation of joint projects, taking into account the peculiarities of the development of economic policy in Ukraine. As a conclusion, the ways of development of trade and economic relations between Ukraine and Canada are given with the introduction of current proposals for changes.

Originality/value. The importance of highlighting the prospects for the development of trade and economic relations between Ukraine and Canada, as well as further development of progressive model of cooperation, are valuable. Further research will contribute to the modernization of the Ukrainian economy, which will open up new opportunities for international economic activity and deepening cooperation, as well as creation the conditions for the implementation of the latest technologies and interaction within a single global economy.

Keywords: free trade zone agreement (FTA), export-import strategy, trade and economic cooperation, globalization, global trade integration.

Постановка проблеми. На сучасному етапі характерною ознакою національної економіки є суттєва нестабільність, яка уповільнює рух в напрямку налагодження нових інтеграційних зв'язків між господарюючими суб'єктами та створення інтегрованих структур в різних сферах, що є вкрай необхідним в умовах активізації впливу глобалізаційних процесів, зміни структури економік країн світу на новій інформаційно-технологічній платформі. Сучасні глобальні виклики обумовлюють

необхідність створення на національній платформі економіки, яка б відкрила нові можливості для здійснення міжнародної економічної діяльності та поглиблення співробітництва, а також створила б умови для імплементації новітніх технологій та взаємодію в межах єдиного світового господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні та практичні аспекти розвитку інтеграційних процесів знайшли своє відображення та набули розвитку у наукових працях та дослідженнях як зарубіжних, так і українських вчених. Дослідженням процесів глобальної інтеграції займалися Х. Кастро-Ріа, О.Е. Вільямсон, Б. Баласс, М. Бредлі, А. Десаї, Е. Кім, К. Ессер, Д. Лук'яненко, Я. Столярчук, І. Гладков, В.Чужиков, А. О. Старостіна та інші. З точки зору історичного аналізу та еволюції становлення дипломатичних відносин вагомий внесок у дослідження цієї проблематики зробили М. Тимошник, О. Ярошко, Ю. Федик та інші.

Праці науковців виступили базою для аналізу та виокремлення шляхів вирішення проблеми формування та перспективи розвитку торговельно-економічних відносин між Україною та Канадою на сучасному етапі. На основі вищезазначеного невирішеною лишається проблема перспективи розвитку торговельних відносин між Україною та Канадою на сучасному етапі.

Постановка завдання. Метою дослідження є виокремлення перспектив розвитку торговельно-економічних відносин між Україною та Канадою задля розробки прогресивної моделі співробітництва. Для досягнення поставленої мети були вирішені наступні основні завдання: досліджено історичне становлення відносин між Україною й Канадою, проаналізовано торговельну динаміку країн, оцінено масштаб глобальної інтеграції, визначено стан та перспективи співробітництва між державами.

Виклад основних результатів. Вплив глобалізації на різні аспекти економічного розвитку країни є тематикою наукових

дискусій. Роль процесу глобалізації в дослідженні проблематики статті є провідною, адже глобалізація є активізатором структурних змін у відносинах між країнами, має яскравий прояв у процесі обміну креативними ідеями та інформацією, а також у співпраці урядів країн задля вирішення питань глобального економічного розвитку.

Відповідно відносини між Україною та Канадою в глобальному просторі займають активну позицію. Це визначається економічними взаємозв'язками між країнами, які проявляються у різних формах міжнародної торгівлі: експорт-імпорт товарів та послуг, рух капіталу, збільшення обсягів торгівлі країн-учасниць. Дані процеси потрібно розглядати як форму поєднання регіоналізації та глобалізації економіки.

Процес впливу спрощених тарифних бар'єрів та розширення зон вільної торгівлі на взаємну торгівлю та конкурентоздатність країн і товарів значною мірою обумовлений саме економічним та технологічним рівнем розвитку країн-учасниць, станом та тенденціями світових товарних та фінансових ринків.

Оскільки економічні відносини України та Канади беруть свій початок з часів перших українських переселенців, а далі – української масової міграції кінця XIX століття, канадський уряд на різних рівнях неодноразово наголошував на вагомому внеску, зробленому українцями задля розбудови канадського суспільства як спільноти людей з різними культурами, але об'єднаних спільними демократичними цінностями, що полегшило адаптацію наших співгромадян на канадській землі.

На основі історично зміцнених стосунків спільно працюючих країн, сучасний економічний та політичний стан розвитку України виокремив канадський вектор як один із найвигідніших серед традиційно сформованих інтеграційних напрямів співробітництва. Потреба України в переорієнтації торгівлі має за основу захист та розвиток національного виробництва, розширення свого експортного потенціалу,

що визначає необхідність диверсифікації інтеграційних прагнень держави.

Для України активізація зовнішньої торгівлі є не лише способом отримання необхідної продукції чи можливістю знайти ринки збуту для продукції власного виробництва, а засобом розвитку експортних галузей, що створює сприятливі умови для подолання відносної вузькості внутрішнього товарного ринку, величина якого визначається кількістю населення країни та його доходами. Сприятливі умови інтенсифікації процесу нагромадження капіталу в національній економіці може динамічно зростаючий експорт інвестиційних товарів [1].

Проте подібна різка активізація надмірної орієнтації економіки на зовнішні ринки виглядає достатньо спірною. Справа скоріше не в цьому, а в недостатньому розвитку, і головне, дезінтегрованості національних господарських структур. Необхідна їх більша збалансованість, вони мають широко та активно спиратися на міжнародний поділ праці і забезпечити розвиток національної

економіки на основі власної промислової бази.

В період першого етапу післякризового періоду відбувалися серйозні економічні зміни, наслідок яких ми можемо спостерігати в порівняльних даних експорту та імпорту в контексті зовнішньої торгівлі як чинника розширеного відтворення економічної картини (табл. 1) [1] до кризи 2009, під час і після. Саме тому з 2009 р. українська і канадська сторони вели переговори про укладення двосторонньої зони вільної торгівлі (ЗВТ), яка б стала лавіною в обхід НАФТА і 14 липня 2015 р. в Оттаві цей процес завершився підписанням документа про завершення переговорного процесу щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та Канадою [2].

Відповідно до вказаних в табл.1 статистичних даних ми можемо зробити висновок про успішність експортної політики у руслі обраного напрямку розвитку. Але для повного збалансування економічної картини показники експорту та імпорту повинні вирівнятися.

Таблиця 1

Валовий внутрішній продукт, сальдо торгового балансу та експортна квота України в 2008-2012 рр.

Роки	2008	2009	2010	2011	2012
ВВП, млн. дол.	179382,3	117152,1	136420,4	165239,0	176111,0
Експорт товарів, млн. дол.	66954,4	39702,8	51430,5	68394,1	68809,8
Імпорт товарів, млн. дол.	85535,3	45435,5	60739,9	82608,2	84658,0
Сальдо торгового балансу, млн. дол.	-18580,9	- 5732,7	- 9309,4	- 14214,1	- 15848,2
Експортна квота, (%)	37,3	33,9	37,7	41,4	39,1

Джерело: складено автором [1] на основі аналізу зовнішньої торгівлі. Експортна квота розрахована у відсотковому відношенні як якісний показник значимості експорту для економіки України.

Глобальна економічна криза наявно висвітлила присутні дисбаланси моделей зростання світової економіки і змусила країни до трансформації в більш нову і збалансовану, гнучку модель, здатну бути

конкурентоспроможною в достроковій перспективі з рівним доступом до всіх видів ресурсів.

Для перспективної економічної політики у процесі співпраці України та Канади з боку

технологічного, інноваційного, організаційного та інфраструктурного розвитку, сфера міжнародної торгівлі вимагає втілити в життя нові напрямки реалізації зовнішньоекономічної політики, урахування досвіду успішних інноваційних ідей. Торговельні та виробничі процеси також вимагають запровадження наукових та інформаційних інновацій для успішної економічної співпраці Канади та України [3].

Одним із найважливіших кроків на шляху до лібералізації ринку стала ратифікація Угоди про вільну торгівлю Канади та України. Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою закладає соціально-економічні засади режиму вільної торгівлі між нашою країною та однією з найбільших у світі постіндустріальних держав – Канадою. Тенденції динаміки двосторонньої торгівлі між Канадою та Україною за 2012–16 рр. ми бачимо у таблиці 2. Як і в таблиці 1, динаміка торгівлі в таблиці 2 буде мати успішний зміст у випадку зрівняння показників експорту та імпорту.

Таблиця 2

Динаміка торгівлі

Рік	Експорт з Канади (дол. США)	Імпорт до Канади (дол. США)
2012	148,913,682	164,596,404
2013	209,916,635	112,579,906
2014	144,766,164	99,163,113
2015	210,490,530	67,546,816
2016	265,194,685	107,440,710

Джерело: складено автором на основі [3].

На даний момент питання імпорту актуальне, але в деякій мірі не є перспективним та має деякі загрози. Конкретно загроза полягає в імпортній стратегії Канади і перешкодах для наших експортерів, оскільки в Україні необхідно розвивати конкурентоздатне виробництво та якісну продукцію, яка може потрапити на ринок Канади. Це можливо шляхом спільного виробництва певного роду товарів: канадські партнери інтегрують на українські ринки філіали свого виробництва та навпаки.

Таким чином відбуватиметься розвиток україно-канадських економічних відносин.

Також актуальним сьогодні є першочергове завдання розвитку міжнародних відносин шляхом активізації співробітництва у різних сферах життєдіяльності та побудова такої моделі міжнародного співробітництва, яка сприятиме поступовій економічній інтеграції на основі ефективної взаємодії [4, с.25].

Економічні відносини України та Канади на сучасному етапі є найбільш важливими через підтримку та допомогу закордонного партнера у збереженні нашої територіальної цілісності та суверенності. Канада активно підтримує демократичні зміни в Україні після перемоги Революції Гідності, надаючи та сприяючи політично, фінансово і технічно проведенню важливих реформ у нашій державі [5].

Згідно Державної служби статистики України, за січень 2018 року Україна експортувала товарів та виробів на 161,8% більше, ніж за відповідний період попереднього року. Преференційні умови, відповідно до положень Угоди, були введені для групи промислових товарів [6].

В сучасних умовах країна повинна активно стимулювати експорт та одночасно здійснювати модернізацію в умовах дефіциту зовнішнього фінансування з метою покращення умов для збільшення взаємної торгівлі, підвищення конкурентоздатності експорту та стимулювання економічного зростання. Необхідно наголосити, що саме Канада входить до ТОП-20 ринків у фокусі для України в Експортній стратегії.

За оцінкою експертів, потенціал збільшення нашого експорту становить близько 40 млн дол. В товарній структурі експорту з України переважали: чорні метали (17,1%), екстракти дубильні (12,3%), мідь і вироби з неї (16,1%), засоби наземного транспорту, крім залізничних (15,9%), залізні локомотиви (5,4%) [6].

Канадський ринок орієнтований на імпорт. З моменту набрання чинності Угоди відбулася лібералізація доступу до ринку України. Імпорт в Україну з Канади представлений наступними товарами: палива

мінеральні (54,5%); нафта і продукти її перегонки (54,5%), фармацевтична продукція (8,9%), вироби із чорних металів (10,8%), реактори ядерні, котли, машини (6,7%) [6]. Тобто, Україні слід постачати в Канаду ті лінії продукції, які задовольнятимуть потреби її громадян відповідно принципу взаємообміну та взаємодопомоги.

У процесі розгляду соціально-економічного аспекту відносин Канади та України конкретизації потребує факт ролі Канадського Фонду підтримки місцевих ініціатив [7], оскільки Канада є одним з найбільших двосторонніх донорів, що захищає суверенітет нашої держави та підтримує Україну у розвитку інформаційних технологій, розвитку потенціалу різних груп населення, «зеленій» енергетиці, безпечному та екологічному сталому виробництві.

Також під час прес-конференції 19 липня 2018 року міністр міжнародного розвитку Канади Марі-Клод Бібо оголосила про запуск нового проекту підтримки України "Економічне зростання для усіх: інклюзивне та спільне процвітання України" на загальну суму \$30 млн. Реалізовані проекти також допоможуть створити більш конкурентне та інноваційне середовище для малих та середніх підприємств, а також збільшити кількість робочих місць та покращити можливості для підприємницької діяльності

жінок та маргіналізованих груп [8].

Канадська компанія «Blue Process Equipment Inc.» зацікавлена у встановленні нових ділових контактів у сфері сталого виробництва задля виконання представницьких функцій та продажу обладнання канадського виробника в Україні. Таке співробітництво може принести повну модернізацію українських заводів за допомогою нових технологій та підвищення конкурентоздатності на міжнародному ринку.

Процеси глобалізації привносять вагомий внесок у формуванні цілей зовнішньої політики країн світу, а створення та зміцнення зовнішньоторговельних зв'язків займає пріоритетне місце. Сучасний рівень конкуренції між країнами породжує низку викликів для прогресивного розвитку кожної держави, підштовхуючи до масштабних інтеграційних процесів.

Індекс рівня глобалізації країн світу (KOF Index of Globalization) (рис. 1) [9], створений в 2002 році при Швейцарському економічному інституті (KOF Swiss Economic Institute), позиціонує себе як комбінований показник, що дозволяє оцінити масштаб інтеграції тієї або іншої країни в світовий простір і порівняти різні країни за його компонентами [9].

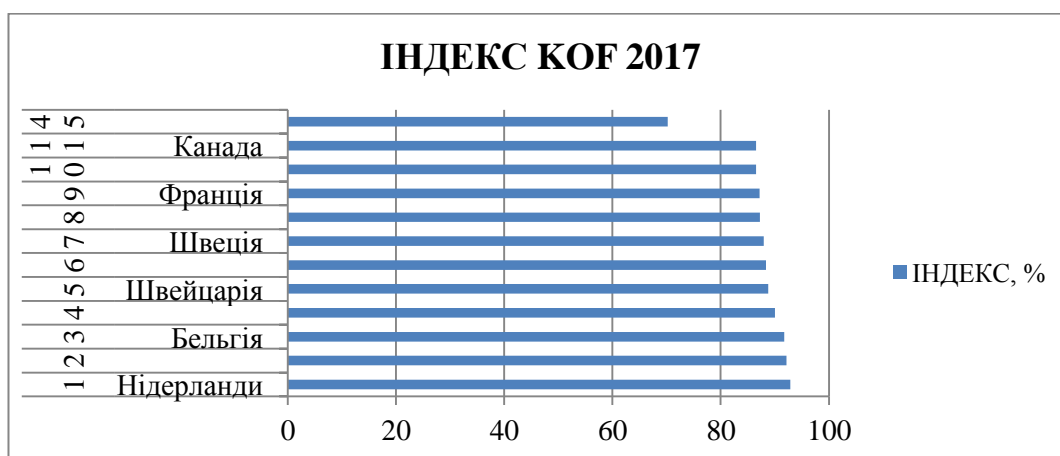

Рисунок 1. Індекс KOF 2017

У 2017 році дослідження охопило 193 країни, де топ – 11 місць зайняли (рис. 1) : Нідерланди – 92,84%, Ірландія – 92,15%, Бельгія – 91,75%, Австрія – 90,05%, Швейцарія – 88,79%, Данія -88,37%, Швеція – 87,96%, Великобританія 87,26%, Франція – 87,19%, Угорщина - 86,55%, Канада – 86,51% і на 45-му місці Україна – 70,24% [9].

Особливістю глобалізованого ринку та середовища є його динаміка, яка характеризується появою інноваційної продукції та прискореного розвитку технологій. Пріоритети української економічної політики повинні переорієнтуватися на більш ефективну протидію незахищеності і соціальної нерівності, які супроводжують технологічні зміни і глобалізацію.

Висновки. Процеси посилення торговельно-економічних зв'язків України та Канади відіграють значну роль в зміцненні позицій України на світовій арені. Шляхом аналізу відповідних наукових напрацювань вдалося виокремити наступні перспективи розвитку торговельно-економічних відносин між Україною та Канадою:

- лібералізація візового режиму для громадян України та надання нового імпульсу давнім, взаємовигідним і справді щирим українсько-канадським зв'язкам у культурно-гуманітарній сфері;

- подальший ефективний розвиток відносин на основі дотримання усіх угод та домовленостей;

- модернізація суспільного сектору і підтримання регіонального управління;

- продовження процесу децентралізації українських регіонів задля стимулювання всебічного розвитку держави в цілому;

- запровадження прогресивних ліній виробництва високоякісної продукції для експорту закордон.

Список використаних джерел:

1. Івашина О.Ф. Зовнішня торгівля як чинник розширеного відтворення. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2013_21%281%29_18/

2. Баран Е. Канадське співробітництво з Україною. Зовнішня торгівля, 1999. № 1-2. С. 31-35.

3. Експортна стратегія України: дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі на період 2017-2021 років. URL: http://www.mk.gov.ua/store/files/announce_1500355145.doc

4. Столярчук Я. Реалізація глобальних цілей США: континентально-інтеграційний контекст. Міжнародна економічна політика, 2013. №1. URL: http://iepjournal.com/journals/18/2013_2_Stolyarchuk.pdf.

5. Конон Н.Є. Українсько-канадські відносини: сучасний стан та перспективи розвитку. 2016. URL: <https://grani.org.ua/index.php/journal/article/download/74/67/>

6. Офіційні дані Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

7. Програма Канадського Фонду підтримки місцевих ініціатив на 2018-2019 рік. URL: <http://investment.zoda.gov.ua>

8. Новый проект поддержки Украины. URL: <https://www.ukrinform.ru>

9. KOF Index of Globalization. URL: <https://gtmarket.ru/ratings/kof-globalization-index/info>

REFERENCES:

1. Ivashyna O. (2013), "Foreign trade as a factor in expanded production", available at : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2013_21%281%29_18/ (Accessed 8 December 2018), (In Ukrainian).

2. Baran E.(1999), "Canadian Cooperation with Ukraine. Foreign Trade" 1-2, 31-35 (in Ukrainian).

3. Export strategy of Ukraine: road map of strategic trade development for the period 2017-2021, (2018), available at :http://www.mk.gov.ua/store/files/announce_1500355145.doc (Accessed 8 December 2018), (In Ukrainian).

4. Stolyarchuk I. (2013), "Realization of global goals of the USA: continental-integration context", *International economic policy*. [Online] , Vol. 1, available at : http://iepjournal.com/journals/18/2013_2_Stoly

archuk.pdf, (Accessed 8 December 2018), (In Ukrainian)/

5. Konon N. (2016), "Ukrainian-Canadian Relations: Current State and Development Prospects", available at :<https://grani.org.ua/index.php/journal/article/download/74/67/> (Accessed 6 December 2018), (In Ukrainian).

6. Official State Statistics Committee of Ukraine, (2018), available at :<http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 8 December 2018), (In Ukrainian).

7. Program of the Canadian Local Initiative Support Fund for 2018-2019, (2018), available at :<http://investment.zoda.gov.ua/> (Accessed 8 December 2018), (In Ukrainian).

8. New project of support of Ukraine, (2018), available at : <https://www.ukrinform.ru> (Accessed 8 December 2018), (In Ukrainian, Russian, English).

9. KOF Index of Globalization, (2018), available at :<https://gtmarket.ru/ratings/kof-globalization-index/info> (Accessed 1 December 2018), (In Ukrainian, Russian, English).